

W. BIEGAŃSKIĘ · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY i LITERACKI POSWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują księgarnie, kantory i biura ogłoszeń: w Częstochowie, Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA
Częstochowa, II-ga Aleja № 38—Telefon № 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 8—10 wieczorem. Rekopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Prenumerata wynosi: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40, na 2 i 3 kol. po k. 25, na 4 kol. po k. 15. Drobne ogłoszenia po k. 3, za wyjątkiem Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej o 50% drożej.

Filii: w Zawierciu w księgarni p. Z. Hubickiej i w Rakowie

Cena pojedynczego numeru kop. 3.

8 Września DZIEŃ KWIATKA na Paralityków.

MOWA

J. E. Księdza Biskupa
St. ZDZITOWIECKIEGO

Pasterza Diecezji Kujawsko-Kaliskiej

wyłoszona na poświęceniu Stacy Męki Pańskiej na Jasnej Górze dnia 31 sierpnia 1913 roku.

„Krzyż święty, nadewszystko drzewo przynajmniej, w żadnym lesie takie nie jest, jedno na którym ssm Bóg jest”.
Raduje się me serce pasterskie, gdy patrzę na morze głów, obiegających podnoże olskiego Syonu, tej naszej świątyni, do której murów przywarły nasza chwala i miłona, bóle obecne, co nami targają, i nadzieja na lepszą przyszłość...

Cieszę się niewymownie, iż usłuchaliście doświadczenia swoich tak licznie zgromadziliście się tutaj, nie pomni na trudy podróżydalekiej i różne przeszkody. Co was tu, moi Drodzy, sprowadziło na to święte miejsce? — Wysłana z pierśi matczynej miłość Bogarodzicy, naszej Królowej, — a przedewszystkiem uroczysty obchód Jubileuszu z powodu Edyktu Medyolańskiego i tak harmonijnie z nim związana miejscowa uroczystość poświęcenia wspaniałych Stacyj Męki Pańskiej, sprawionych za waszą krawiec. Ułatwią wam one rozważanie Męki naszego Zbawcy i będą widocznym znakiem zwycięstwa i podboju świata przez Krzyż Chrystusa Pana.

Zaiste, Męka Pańska, Krzyż Chrystusów, odniosły nad zepsutym światem tryumf, jaśnie nie było i nie będzie. Krzyż Zbawiciela jest tem źródłem, z którego pełnym sily i gwałtowności potokiem trysnęła żywa wiara, co zerwała wszystkie przeszkody i tany, jakie pogaństwo i przewrotność ludzka jej stawiała w ciągu wieków przesładowań. Zrosiwszy krwią milionów męczenników ziemię, nauka Chrystusowa jak rzeka majestajyczna toczy swe ożywe źródło przez wieki następne!

1600 lat ubiega, jak chrześcijanie przesładowani, seigani, męczeni i torturowani przez pogańskich tyranów, otrzymali na mocy Edyktu cesarza Konstantyna wolność wyznawania wiary. 1600 lat upływa, jak Krzyż zajaśniał na świątyniach, pałacach i koronie cesarskiej.

Sprawdziły się słowa Zbawiciela: „Ufajcie, ja zwyciężył świat, a ja gdy podwyższony będę, wszystkich pociągnę do siebie!”

Któż opisze radość, któż pojmie szczęście, jakie przepelnio serca chrześcijan, gdy ukruszone zostały pęta ich niewoli. A jakże wtedy było ich najwiecejsze marzenie, co za pragnienie rozporzaliło pierś, a sercem kazalo bić przyspieszonym tętnem!

— Myśl o Ziemi Świętej, gdzie Zbawiciel się urodził, gdzie pracował, modlił się, iżył, gdzie Serce Jego Boskie wzruszalo się nad niedolą ludzką. Ta Ziemia Święta, gdzie Chrystus Pan Boską naukę głosił i gdzie położył życie swoje za oknp świata, — chwalebny tryumfem zmartwychwstania i świadectwo prawdziwe, — od zarania chrześcijaństwa dla wszystkich wiernych miała urok niewypowiedziany. To też po uzyskaniu wolności religijnej za wszystkich stron świata gorliwi czciciele Umęczonego Zbawiciela dążą do Jeruzolimy, aby tam uczcić te miejsca, na których Chrystus Pan cierpiał, pragnąc ucałować Górę Kalwaryę i grób, gdzie Ciało Jego było złożone, a łzami pokuty, rozrzewnienia i miłości je zrosić.

„Cudowny wizerunek N. M. P. Częstochowskiej.”

A gdy św. Helena matka cesarza Konstantyna odnalazła Krzyż Zbawcy naszego, syn jej cesarz wybudował świątynię od złota i przepychu kapiące, — tysiące za tysiącami wiernych odtąd dąży do Ziemi Świętej.

W siódmym jednak wieku, gdy oslabło cesarstwo założone przez Konstantyna, Ziemia Święta opanowali wyznawcy Mahometa Arabowie. Odtąd miejsca święte i kościoły narażone były często na zniewagę pohańców i bisurmanów, a chrześcijanie zmuszeni byli składać okup za zwiedzenie Jeruzolimy, Kalwaryi i Grobu Pańskiego i często nawet życiem przypłacali. Warunki odbywanych pielgrzymek do Ziemi Sw. znacznie się pogorszyły, gdy ją w jedenastym wieku zdobyły dzikie jeszcze plemiona.

Okrucieństwa, jakich dopuszczali się oni nad pielgrzymującymi do Jeruzolimy, obrzyczył całą Europę. Na gorące słowa Piotra z Amiens, opisujące okropny los chrześcijan w Ziemi Sw., powstają wyprawy krzyżowe dla odebrania miejsc świętych z rąk pohańców. Dwieście blisko lat ciągną się te wojny, ale nie osiągnają trwałego skutku.
Rosną trudności w odwdzięczeniu Ziemi Świętej.
Papieże, chcąc zaradzić gorącemu pragnieniu uczczenia Drogi Krzyżowej, pozwalają w różnych krajach urządzać Kalwarye napodobt Jeruzolimskiej i pragną tego, aby wierni rozpamiętując przy nich Mękę Zbawiciela, te same łaski mogli uzyskać, wiarę ożywić, serce zapalić.

„I na naszej ziemi usianej krzyżami, tak obficie zroszonej krwią ojców naszych, co z bisurmanami, jak ongi rycerze krzyżowi, ciagle walczyli i pierśią własną zaslaniali Kościół św. i Ojczyznę przed zalewem niewiernych, część do Męki Pańskiej była żywa i garcą. Powstały także Kalwarye i pod Krakowem i na Śląsku i w Wielkopolsce i na Litwie, wzniesiono pobożnością przodków naszych.

Nad temi Kalwaryami gorować odtąd będzie Kalwaryja Jasnogórska, którą dzisiaj poświęcamy dla upamiętnienia 1600 rocznicy nadania wolności religii chrześcijańskiej. Trudno byłoby znaleźć w naszym kraju odpowiedniejsze miejsce dla tych pomników zwycięstwa Czhrystusowego nad Gród i tron Jego Matki. Gdziekolwiek bowiem godniej mogłyby stać, jak nie tutaj, naokół tej twierdzy naszej wiary i ducha, naokół tej świątyni i arki naszych pamiętek religijnych i narodowych, której nie zdołala ani zbrodnia splamić, ani wróg zniszczyć i zburzyć.

Ojcowie nasi pierśią swą osłaniali przez długie wieki Kościół i Ojczyznę własną, a nawet obce narody, jak Sobieski Wiedeń, od nawały bisurmańskiej bronili.

Teraz nastaly inne czasy i inne boje nas czekają...

Wróg nie mniej srogi, a może jeszcze więcej zawzięty, godzi na nasze obyczaje, na Wiarę świętą. Nie szczędzi środków, knoani, ofiar nawet, aby ją osłabić w sercach naszych, jej kapłanów oplwać, zohydzić, a tak oslabioną Wiarę zniszczyć i ze szczeniem wydrzeć. Jak powódź straszna, co lany zalewa i gubi i niszczy plony rolnika, tak złe książki, przewrotne piśmiennictwo, i wysłancy złej sprawy grożą nam dzisiaj wielkim zalewem...

Stójmyż mocno, Drodzy moi, przy Krzyżu, tej twierdzy ducha i ciała. Rozważajmy często tajemnice odkupienia naszego przy tej Drodze Krzyżowej, a wskaże nam ona, jaka jest cena Wiary naszej tak drogo nabytej. Rozważaniem tajemnic Krzyża św. krzepmy się do boów codziennych, wytrwajmy za Wiarę Ojców naszych i za te skarby, co nam jeszcze pozostały z pośród ogólnego zamętu i rozbitcia.

■ Niechże ta Kalwaryja Jasnogórska osładza i łagodzi nam wszystkim naszą kalwaryę, nasze krzyże i cierpienia. Niech wlewa otuchę do serc zbolalych narodu naszego, niech krzepi omdlałego ducha, hartuje chorą wolę i cieszy nadzieją—Zmartwychwstania...

Na chwałę Bożą.

■ J. E. ks. biskup Zdzitowiecki dopełnił kilka tygodni temu aktu poświęcenia nowego kościoła parafialnego w Starokrzpiecach. Uroczystość odbyła się z powagą i okazało, uczestniczyło w niej 40 kapłanów. Kościół stanął dzięki zabiegom proboszcza, ks. Jana Patorskiego, na miejscu zniszczonego przez pożar przed czterema laty. Zbudowano go, według planu inżyniera Leona Mońkowskiego z Częstochowy, w stylu romańskim zmodyfikowanym, rozwiniętym na motywach swojskich. Przedstawia się estetycznie, a nawet imponująco. Czworogranna wieżyca zgrabnie wystrzela nad mury zarysowujące się na tle malowniczej okolicy.

Wieś Starokrzepce leży w pow. częstochowskim, gm. Kuźniczka, nad rzeką Lizwartą i granicą pruską, o 35 wiorst od Częstochowy, a o 3 wiorsty od Krzepic. Jest to jedna z najdawniejszych osad w tych stronach. Ongi należała do Krzepic,

których zawiązkiem pierwotnym był gród warowny, założony umyślnie na sypanem wzgórzu wśród łąk bagnistych, zalewanych wodami Liszwarty. Okolo grodu, uformowała się, jak zwykło, osada, którą Kazimierz Wielki wyniósł do rządu miast i jednocześnie na miejsce zapewne dawnego, drewnianego grodu, wznosił nowy, murywany, warowny, w r. 1364, jako w punkcie pogranicznym. Król Ludwik węgierski, zaraz po objęciu rządów, nadał Krzepice, wraz z innymi grodami, jako lenność siostrzeńcowi swemu, Władysławowi ks. opolskiemu. Po wyniesieniu Krzepic do godności miasta, Starokrzepice przybrały swą dzisiejszą nazwę.

w województwie krakowskim, pow. Ielowski, powstało niegrodowe starostwo krzepickie, obejmujące niemal połowę dzisiejszego pow. częstochowskiego, zaliezione do niego: miasto Krzepice z zamkiem i dwoma folwarkami, miasteczko Kłobucko i wsi: Starokrzepice, Rembielice, Opatów Złochowice, Truskolasy, Dankowice, Wreżycze, Zagórze, Zakrzów, Łobodno, Miedźno, Ostrów, Kocin, Dobra, Brzoska, Kawki, Cyganka, Pacanówek, Kostrzyzna, Podleżany, Zwierzymany, Zajazki i 3 Kuźnice. Znaczną część tego starostwa, wedle uchwały sejmowej z roku pańsk 1658, była udzielona klasztorowi częstochowskiemu, w nagrodę za waleczną obronę w r. 1656 przeciw Szwedom. W drugiej połowie XVIII w. posiadatą starostwa Adam Miączyński. Obecnie Starokrzepice należą do dóbr rządowych.

B. L.

J.G.E. ks. Biskup Zdzitowiecki w gronie obecnych na poświęceniu.

dziesięciu laty, kiedy istniał niezapomniany nigdy Bank polski.

Nie mamy obecnie instytucji finansowej, która mogła wystąpić w charakterze pośrednika przy dostarczaniu przemysłowi naszemu kapitałów.

Wprawdzie, mogłaby ją zastąpić przedsiębiorczość samego społeczeństwa, o ileby istniała.

Niestety, przedsiębiorczości tej nie widzimy wśród nas.

Nasi kapitaliści tak umiłowali hipoteki, listy zastawne i wkłady w bankach, że o innych lokacjach swoich kapitałów wcale słuchać nie chcą.

To też, gdy kto założy jakieś przedsiębiorstwo przemysłowe, a sam własny nie posiada funduszy, borykać się musi z brakiem kapitałów i albo w końcu interesy likwiduje, albo też vegetuje tylko, nic więcej.

Nie będę tu mówił o braku przygotowania fachowego. Ten, kto się nie zna na prowadzeniu przedsiębiorstwa, nie powinien czynnego udziału w kierownictwie jego przyjmować.

Fachowców nie jest tutaj jeszcze zlem najgorszem. Specjalistów w tej lub innej gałęzi przemysłu mamy ilość dostateczną — trzeba tylko umieć ich wynaleźć i przy obsadzeniu odpowiednich stanowisk kierować się sprawiedliwością, a nie despotyzmem.

Natomiast daleko gorszą rzeczą jest okoliczność, że przy nabywaniu towarów w sklepach przykładamy cudzoziemszczyznę nad swojszczyznę, że pozwalamy naszym wyrobom wędrować na obce rynki, zapominając o tym, że przemysłowiec polski winien w pierwszym rzędzie oprzeć się na polskich pożywcach i dopiero, po ugruntowaniu się na własnej ziemi, z dalszą produkcją iść do innych.

Wszystko, cośmy wyżej o stosunkach przemysłowych w Królestwie Polskim napisali, dotyczy zarówno przemysłu wielkiego, jak i drobnego.

W zakończeniu możemy życzyć przemysłowi rodzimemu, ażeby wszystkie przeszkody na drodze do racjonalnego rozwoju usunął.

Będzie to miało miejsce wówczas kiedy każdy z nas choć mały odsetek swych funduszy w przemyśle polskim ulokuje. Dzisiejsze formy prawne spółek na to w zupełności pozwalają. Nadto pamiętać należy, ażeby na czele naszych polskich przedsiębiorstw stali nie protegowani osób a protegowani zasług i kwalifikacji.

Najważniejszą zaś kwestją jest to, abyśmy żądali w sklepach tylko swoich wyrobów, abyśmy zwiastując pamiętali zwracać uwagę nie tylko na to u kogo kupujemy, ale i co kupujemy.

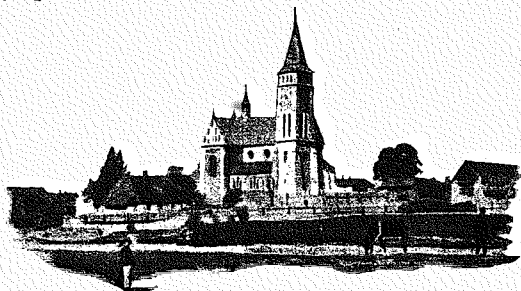
W ten tylko sposób przemysł polski stanąć może na właściwym stanowisku i być wymownym świadectwem kulturalności i żywotności narodu.

Cezary Łagiewski.

Liberalizm niemiecki a polityka antypolska.

(Koresp. własna „Gońca Częstoch.”)

Liberalizm niemiecki pała nie mniejszą nienawiścią do narodu polskiego, co rodzni hakatyści, z tą jednak różnicą, że podczas gdy hakatyści tę nienawiść okazują na zewnątrz i krzykliwe domagają się coraz to nowych ustaw wyjątkowych przeciw Polakom, liberaliści bardzo sprytnie umieją maskować swoją namiętność, przez to jednak do pewnego stopnia są dla nas tem niebezpieczniejszymi, bo są wrogami ukrytymi. Liberalizm niemiecki przeciwny jest wszelkiego rodzaju ustawom wyjątkowym, uznaje jednak żądanie hakatystów i rządu, aby Polacy stali się Prusakami z przekonania. Że liberalizm niemiecki w swem zapatrywaniu na politykę wobec Polaków trzyma się innego programu, niż otwarci wrogowie polskości, zwani hakatystami, ma to swoje powody. Liberalizm w Niemczech względnie w Prusach reprezentowany jest naogół przez stan średni, w ścisłym zaś znaczeniu przez kupców, przemysłowców, rzemieślników i wszystkich tych osób, które są niezależne od rządu — za to po części zależne są od Polaków. Kupiec niemiecki w okolicach polskich nie może być hakatystą, bo by utracił klientelę polską. W głębi duszy pragnie jednak zniemczenia Polaków.

Nowy kościół w Starokrzepicach.

Stara sprawa w nowej fazie.

Hasło spolszczenia naszych miast i miasteczek łączy się nie tylko z unarodowieniem handlu.

Ważną tu rolę odgrywa rozwój rodzinnego przemysłu, na który dużą rolę należy zwrócić uwagę.

Przemysł bowiem (łącznie z rolnictwem) decyduje o ogólnej wytwórczości kraju — on to daje setkom tysięcy robotników utrzymanie, on to powiększa ilość narodowego bogactwa i znacznie ważniejszą odgrywa rolę w ogólnych stosunkach życia gospodarczego, od handlu, któremu przypada jedynie czynność pośrednicząca, zwiększająca tylko użyteczność wyprodukowanych przedmiotów.

Rozwój przemysłu stanowi o właściwej polityce ekonomicznej narodu.

Z tego powodu rzecz można, że przemysł winien być dla nas celem wówczas, kiedy handel jest tylko środkiem.

Dopóki nie stworzymy rodzimego przemysłu w kraju, dopóki nie oprzemy go na siłach wyłącznie swojskich — do tej pory spolszczenie miast albo wcale nie będzie miało miejsca, albo w najlepszym razie, będzie bardzo dużo pozostawiało do życzenia...

Do uprzemysłowienia kraju zabieramy się jak najszybciej i zabieramy się na serio.

Żeby robota nasza w tym kierunku bogata była w owoce, należy zabrać się do pracy planowo i rozpocząć ją od bilansu tego, co do tej pory na polu przemysłu zdziałano...

Nie chcemy odgrywać tutaj roli odkrywcy Ameryki, zapominającego o istnieniu Kolumba, i zgóry dlatego zaznaczamy, że potrawa, którą dziś czytelnikom podajemy, jest już niejednokrotnie odgrzewana, że należy ona do starych spraw w nowej fazie...

Rozwój krajowego przemysłu ma u nas długą za sobą historję, stanowiącą przedmiot wielotomowej pracy piarskiej.

Nie będziemy też się kusili o streszczenie nawet historii naszego przemysłu tak, jak nie mamy bynajmniej zamiaru gubić się w odnośnych tutaj szczegółach. Nam wystarczą następujące uogólnienia: skonstatowanie faktów, że przemysł w Polsce istnieje, że jest za bardzo internacjonalny, że w wielu wypadkach na kruchych stoi podstawach.

O istnieniu przemysłu w Królestwie Polskiem świadczy Łódź ze swoimi fabrykami tkackimi, Zagłębie — posiadające kopalnie i zakłady hutnicze, Częstochowa i Kalisz — ze swoimi hafiarniami, Warszawa — ze swoimi fabrykami wyrobów metalowych i ga-

lanteryjnych, wreszcie cały szereg cukrowni i innych zakładów przemysłowo-rolnych.

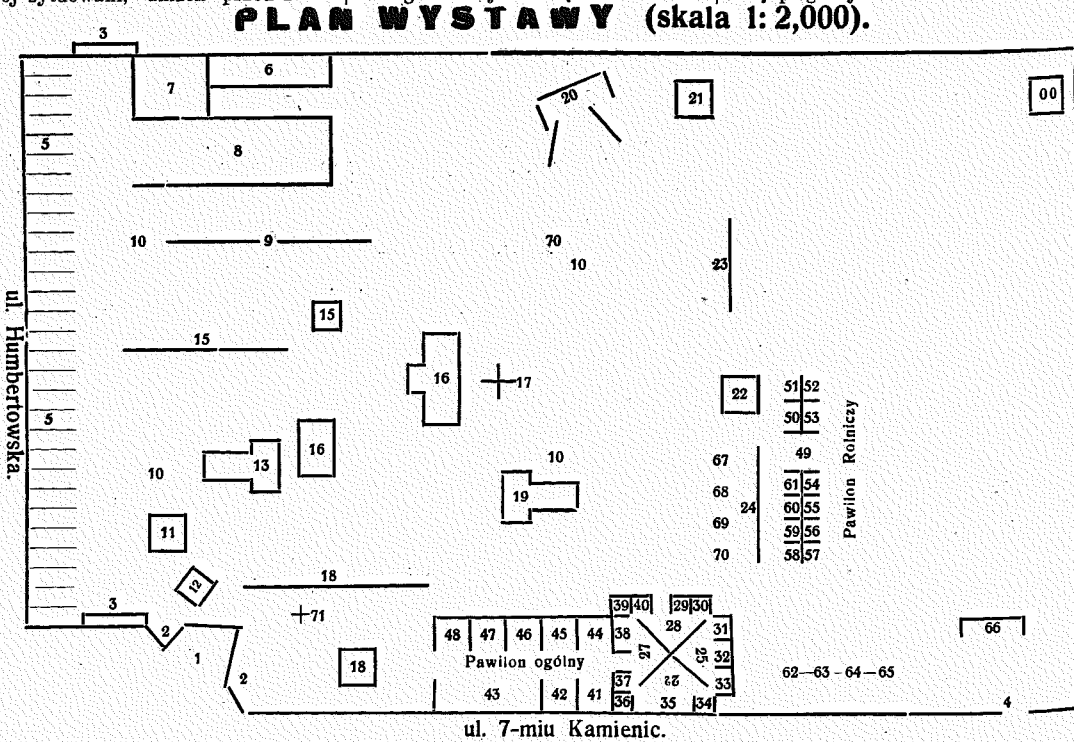
Tylko przemysł ten, jest, niestety międzynarodowy. Polska w stosunkach przemysłowych była i jest dla wszystkich narodowości ziemią obiecaną, na którą zjeżdżają ludzie całego świata i tu imponują nam bądź znajomością zawodu, bądź posiadaniem kapitałami.

Przemysł węglowy w Królestwie Polskiem znajduje się w rękach francuskich, tkactwo łódzkie utrzymują w lwiej mierze niezasymlowani Niemcy, galanterja w Warszawie dostała się ręce Litwaków, hafiarnstwo w Kaliszu również do Polaków nie należy...

Rzeczni swojski przemysł to zakłady przemysłowo-rolne, warsztaty rzemieślnicze, przemysł ludowy i kilka większych fabryk, produkujących te lub inne wyroby.

Jest to właśnie rdzeń tego, co byśmy widzieć pragneli, zaczątek, który kontynuować trzeba, a który, w obecnym stadium rzeczy, dużo pozostawia do życzenia...

Braki, jakie tu widzimy, wpływają po części nie z naszej winy. Nie mamy tych warunków, jakie rozwojowi spraw przemysłowych sprzyjają. — Pod tym względem jesteśmy dziś gorzej sytuowani, aniżeli przed kilku-

Dzień Niezapominajki!!!

Dzień świąteczny... Wylęgnie Częstochowa na nite... Ożywienie we wszystkich częściach miasta... Na półkach doświadczałych wspaniała Wystawa, każdy spieszy by obejrzeć dorobek naszego przynysu, naszego rolnictwa — alicy na drodze spotka hoże dziewczęta z młodzianami przy boku na ręku ich pięk kwiatków skromnej „niezapominajki” i sakiwka.

Darzą „niezapominajką” każdego, komu w sercu brzmie „nie zapominać” o biednych o kalekach, o potrzebujących przytuliska i opieki paralitykach. Spadnie do skarbony grosz za groszem, podziękaj zdobydziesz wdzięcznym skiniem głowy kwestarki, stokrotnem „Bóg zapłać” stu sześćdziesięciu osób znajdujących schronienie w przytulni dla paralityków, którym otrzesz łzę z oka, usuniesz na razie troskę Opiekunek Zakładu, pozwolisz zasilic pustą kasę przytuliska.

Częstochowo! choć już tyle wydałaś, jeszcze coś wydać będziesz mogła na „niezapominajkę”, na to skromne kwiecie, które w wieńcu twoich zasług będzie stanowiło punkcik który się rzuci każdemu w oczy.

Nie będzie przynuszu zewnętrznego, ale każdy wytworzy w sobie przynus moralny, to jest, to szczere przekonanie, że na paralityków, na wszelką nędzę powinienem dać, tego się domaga Bóg i poczucie miłosierdzia dla nieszczęśliwych naszych braci, słonych niemocą, pozabawionych władzy fizycznej.

Wam, nadobne kwiatkarki, cały regulamin, stanowiąca wyda Biuro kwiatka mieszczące się u p. Porosa. Tam się dowiedzie o wszystkim, kto się chce jeszcze zapisać może to uczynić jeszcze dzisiaj.

Jutro więc dzień „niezapominajki”.

Z Wystawy Rolniczej.

OTWARCIE.

Wczoraj około godz. 11 rano zanim jeszcze ustał stuk młotków i ruch rzemieślników na terenie Wystawy — nastąpiło jej otwarcie, rozpoczęte poświęceniem jej przez ks. kan. M. Nasalskiego, po którym nastąpiło przemówienie ks. kan. Fulmana i rozcięcie taśmy przez wiceprezesa p. Helenę Łącką.

Ks. kan. Fulman, zabrawszy głos w zastępstwie chorego prezesa hr. Karola Raczynskiego w krótkich słowach charakteryzował niezmierną doniosłość pozytywnej działalności Towarzystw Rolniczych wogóle a w szczególności w Częstochowie,

Akt otwarcia odbył się przy pięknej pogodzie, która też trwała przez dzień cały.

Plac wystawowy przedstawia się jak na wystawę okręgową bardzo interesującą.

Żeś o ile również pogoda dopisze niewątpliwie znajdą się na niej tłumy publiczności, ku wygodzie której zamieszczamy obocznie plan Wystawy a poniżej objaśnienie.

Objaśnienie planu wystawy.

- № 1 Brama wejściowa.
- 2 Kasa.
- 3 bramy gospodarcze.
- 4 przejście do parku.
- 5 szopa dla bydła i koni.
- 6 chlewy.
- 7 zagajnik.
- 8 okólnik do oprowadzania bydła.
- 9 drob.
- 10 kwietniki.
- 11 Tow. akc. „Strzemieszce” — nawozy sztuczne.
- 12 Czerńkiewicz — dzwony.
- 13 „Ząbki” — cegielnia hr. Ronikiera.
- 14 Częstochowskie Stowarzysz. Rolnicze.
- 15 Perkun — motory.
- 16 K. Deloff — biuro meljoracji rolnych.
- 17 orkiestra.
- 18 studnia.
- 19 Heinrich Lanz z Mannheimu — lokomobile, młocarnie.

- 19 Młeczarnia Koła Ziemianek.
- 20 Stan. Jastrzębski — zakłady ogrodnioze.
- 21 tow. akc. Ł. J. Borkowski.
- 22 Alfred Grodzki — maszyny rolnicze.
- 23 Korwinów — cegielnia.
- 24 ogródki robotnicze.

Pawilon ogólny.

- 25 zabawki, tkactwo, masło z Liskowa (ks. Bliźniński).
- zabawki z Krasocina (ks. Urbański).
- 26 księgarnia M. Lipskiej.
- 27 wyroby gluchoniemych.
- 28 swinki morskie weter. Dogajewa.
- 29 cementownia „Wrzosowa”.
- 30 Nawozy sztuczne Łowickiego Towarzystwa.
- 31—32 Częstochowskie Koło ziemianek.
- Gidelskie Koło ziemianek.
- 33 Syropiarnia na Juljance.
- 34 Leśnictwo w Złotym Potoku.
- 35 Piotrkowskie Towarzystwo Rolnicze.
- 36 Zdzisław Ryłski — orkiestrjony.
- 37 Bracia Kanczewscy-Laurman
- 38 „Młot”.
- 39 A. Cyrkler — samodziąły.
- 40 Przemysł ludowy.
- 41 Ochrony ks. Przeradzkiego we wsiach: Kłomnice, Rzeki, Konary i Zawada i przemysł ludowy.
- 42 R. Kinderman — łożka.
- 43 E. Pucek i R. Hill — patefony, maszyny do pisania i kinematograf „Kok”.
- 44 „Emalia” Michotek, Olszewski i Sp.
- „Głos Ludu”.
- 45 Towarz. abstynentów „Przyyszłość”.
- Środki weterynaryjne A. Włościańskiego.
- Wody gazowe — „Rakowianka”.
- 46 Księgarnia Wł. Malczewskiej. Świecie Przygodzkiego.
- Pamiętki częstochowskie Hubickiego.
- 47
- 48 Kancelarja komitetu i telefon.

Pawilon Rolniczy.

- 49 Wzorowa Zagroda Włościańska.
- 50 Mittelstaedt z Lipia, ks. Raczynowski z Dankowa. Kowalski z Kuzniczki.
- 51 Kółka Rolnicze: Cykarzewskie, Węglowickie, Starokrzepickie i M. Bednarek.
- 52 Kółko Rolnicze Olsztynskie i drobni.
- 53
- 54
- 55 Chodkiewicz.
- 56 Wieczorek.
- 57
- 58 Sypek.
- 59 Bienert.
- 60—61 ogródki robotnicze.
- 62 Fr. Szafert z Wyczerp.
- 63 A. Adamus z Bolesławowa.
- 64 Piotr Pelka z Miedzna.
- 65 Jan Jończyk z Poraja.
- 66 Jadalnia
- 67 Vielverth i Dedina.
- 68 Sucheni z Gidel.
- 69 I. Żochowski.
- 70 Kaz. Świdorski
- 71 „Chłop polski” art. rz. Wł. Rudlickiego.

Wystawy w dziale bydła

Szymon Niedzielski z Konar, byczek Józef Stanisław z Konar, byczek Ant. Jafra, z Konar, byczek Józef Koczyński z Białej Dolnej, byk Józef Wróbel z Białej Dolnej, byczek, Paweł Słusarek Częstoch. jałowka ks. Sędzimir z Kam. Pol.—jałowka i byk Aleksy Gliński z Gnaszyna—dwie krowy, Idzik Skrzydły z Koniecpola, byk. Piotr Rybak z Kruszyna—wół St. Wilk z Kiedrzyńska—krowa i jałowka St. Bzowski z Częstoch. 2 krowy i 4 jałowki. Antoni Szklarczyk z Kiedrzyńska—2 jałowki, Al. Gunda z Kiedrzyńska jałowka, Wilhelm Bajer, Częstoch.—krowa, Józef Barylski, Częstoch.—krowa, Antoni Jęszczyk z Kawodrzy pod Częstoch.—4 jałowki, Fr. Muskalski z Częstoch.—2 krowy, St. Hazy z Woli Hantkowskiej—jałowka, Wa-

wrzynie Ligza, Częstoch.—krowa, Karol Tkaczyński z Woli Hantkowskiej—krowa i jałowka, Andrzej Królak z Wierzechowisk—krowa.

Przemysł ludowy na Wystawie.

„Witajcie!” głosi napis na cokole postaci wieśniaka (nawiasem mówiąc zaniehdanej i nieprzygotowanej na dzień wystawowy) przed wejściem na wystawę. To „witajcie!” znaczy: zobaczcie, co też moja zagroda szara, włościańska wytworzyła. I ona przecież uczestniczy w ogólnym postępie gospodarczym. I ona ma coś ciekawego do wystawienia. O tak! Pod tym względem panie ziemianki mogą się pochubić, że oddziaływały dodatnio na szarą strzechę włościańską. Wszak gidelskie i częstochowskie koła ziemianek wystąpiły wcale okazałe, jak to nawet powierzchowny obserwator, dziennikarz powieścić może, porównując obecną wystawę z dotychczasowymi prowincjonalnymi wystawami rolniczymi w kraju. Wszak wśród tych barwnych wyrobów, fartuchów kolorowych, ręczników wyszywanych, ślicznych haftów, wyrobów z włóczki, bielonego płótna, gospodarskich praktycznych woreczków na kaszę, mąkę, sól i t. p. widać i nazwiska gospodyń wiejskich, żon drobnych rolników, które panie z dworów zachęcały do pracy i obecnie wystawiły jej rezultaty. Migocą się te barwne wyroby w dziale częstochowskiego koła ziemianek. Zachwycająco wzruszają napisy na produktach gospodarczych, (warzywa, owoce, chleb, masło, jaja, ser, włoszczyzna suszona, suszone bławatki, skrzyp, kwiat lipowy, róża, jagody czarne, soki, grzybki) takie np.: „Chleb”, „Hleb”, „Soky”, „Grzybki”, które świadczą o słuszności naszych obserwacji, iż i drobna zagroda włościańska uczestniczy w wystawie.

Interesująco znajdujące się na wystawie wyroby tkackie. Przedewszystkiem interesuje ten sławny „Lisków”, gdzie samopomoc ludowa wydała tak piękne wyniki. Lisków leży w gminie Ceków, gub. kaliskiej. Włościańska spółka tkacką powołała do życia działaczkę niepowszedniej miary, ks. Bliźniński.

Oglądam te sukna i płótno trwałe, nie do zdarcia, patrzę na napis, który oznajmia, że „tkactwo założone w roku 1905 z 2 warsztatami obecnie liczy 21 warsztatów z obrotem rocznym 23,500 rb. Doprawdy warto zobaczyć wyroby tej tkackiej spółki włościańskiej, przykład do naśladowania. Te płótna po umiarkowanej cenie 28 do 30 kop. za łokcie, to sukna czyste wełniane, szewioty po 2,25 rub.—2,80 rub., zachęcają do poparcia tego dobrego przemysłu rodzimego, ludowego, krzewionego z zapałem przez dzielnego księdza.

A zabawkarstwo? Sprowadzamy zabawki zagraniczne, pruskie, zobaczmy na wystawie, że i zabawki swoje coś są warte. I tutaj znowu ciśnie się na usta wyraz „Lisków”, bo w tej błogosławionej wsi polskiej szerzy się pomyslnie i ta praca ludowa. Zabawkarstwo założone w Liskowie w 1909 r., wyrabia się tu zabawek rocznie za 2,000 rb.; pracowników jest 54 — głosi napis, przed którym stoi dziarska wieśniaczka polska.

Obok widać zabawki wyrabiane w Krassocinie. Zagroda wiejska podczas dożynków, z tektury cała, z tekturowymi postaciami, tańczących wieśniaków i wieśniaczek, zwraca uwagę każdego.

Dalej w dziale Towarzystwa przemysłu ludowego widać bardzo ładne rzeźby w drzewie ze szkoły rzeźby w Naleczowie.

Pod egidą Tow. przemysłu ludowego wystąpiły również zakłady tkackie zamożnych ziemianek w Królestwie i na Litwie. Dają one zajęcie dziewczętom i kobietom wiejskim, Stąd też należą do działu przemysłu ludowego. Korczew w gub. kaliskiej wystawił ładne chusty i materiały sukienne. Hr. Komarowa wystawiła wyrobione w swym zakładzie tkackim w Łapach w gub. łomżyńskiej ładne wyroby wełniane. Hr. Mohlowa z Rze-

czyicy w gub. witebskiej okazała też piękne chusty i sukna, a hr. Platerowa z Borek w tełej gubernji—piękne pledy.

Wyłącznym przedstawicielem wyrobów przemysłu ludowego z warsztatów tkackich A. hr. Mohlowej i innych jest p. Władysław Prażmowski, zamieszkały w Częstochowie przy ul. Szkolnej № 7.

Nosi się z zamiarem założenia w Częstochowie sklepu z tymi wyrobami tkackimi. Przybędzie więc naszemu miastu nowa placówka przemysłu polskiego.

Mówiąc o tkactwie, musimy zaznaczyć również i okazy ręcznej fabryki samodziółów wełnianych p. J. Aleksandra Cyrklera, w Opolu, gub. lubelska, która wyrabia karty, derki i sukna na burki. Firma ta egzystuje drzeszko 100 lat.

Kończąc ten pobieżny przegląd wyrobów przemysłu ludowego, mimowoli przychodzi na myśl ten piękny wiersz, który umieścił na wstępie pod pierścieniem Słowackiego wystawca już z innego działu ogrodnik p. Jastrzębski. Warto go zacytować. „Dalesz nam pieśń, która mury kruszy i na starogimnych gra strunach duszy”. Tym hymnem odrodzenia, z którego przytoczyliśmy ten wyjątek, jest chyba praca dla ludu.

NAGRODY

W dziale bydła

Nagrody pieniężne:

Józef Stanisław za buhaja rasy fryzyskiej—75 rb.

Jan Wroński—30 rb.

Po 20 rb.:

Ant. Jatra, Edw. Nowak i P. Ryłski.

Po 10 rb.:

Gliński, Brzask, Browczyński, Łanoczyński, Ligza, Bienert, Pietraszewski, Niedzielski, Wróbel, Kosiniński, Skrzydłak.

Po 5 rb.

Bajert, Barylski, Gliński, Pielnik, Wilk i Muskalski.

W dziale rolniczym

Jury z działu płodów rolnych na wystawie w Częstochowie udzieliło następujących nagród i odznaczeń:

- 1) Tow. Rolniczemu w Piotrkowie za naukową kolekcję płodów rolnych i tablic graficznych—potwierdzenie nagród poprzednich i podziękowanie za udział Dominjum Kruszyna ks. S. Lubomirskiego za kolekcję zbóż potwierdzenia i podziękowanie.
- 2) Dominjum Malusa A. Steinhagena za kolekcję nasion—list pochwalny Częstoch.
- 3) Tow. Rolniczego.
- 4) Lełusiniowi p. Bzowskich za warzywa podziękowanie.
- 5) Dom. Biała p. J. Lipińskiego, za okazy zbóż podziękowanie.
- 6) Dom. Mittelstaedt Lipie za kolekcję zbóż list Częstoch. Tow. Roln.
- 7) A. Janurowicziemu list Departamentu Rolnictwa za okazy zbóż—list Departamentu Rolnictwa za ekspozycję z całego gospodarstwa rolnego.
- 8) Dom. Marjanka p. Kaniogowskiej za kolekcję zbóż—podziękowanie.
- 9) kółku Rolniczemu w Gidlach za udział w wystawie—podziękowanie.
- 10) Kółku Roln. w Zajęzłach—za udział w Wystawie—list pochwalny Częst. T. R. 11) Kółku Roln. w Koniecpolu za udział—list pochwalny C. T. R. 12) Kółku Roln. w Kłomnicach za udział list chwalony C. T. R. 13) Kółku Roln. w Mykanowie za udział w Wystawie—list pochwalny C. T. R. 14) Kółku Roln. w Cykarzewie za udział w Wystawie i wybitną działalność list Departamentu Rolnictwa.
- 15) Kółku Roln. w Starokrzepicach za udział w Wystawie.—list pochwalny C. T. R. 16) Kółku Roln. w Krzepicach—list pochwalny Częst. T. R. 17) Kółku Ziemianek w Kamienicy P.—podziękowanie.
- 18) Stan. Radolickiemu za kolekcję zbóż—10 rb. nagrody.
- 19) M. Wierczorkowi 3 rb.; 20) Kubickiemu —5 rb. nagrody.
- 21) Szopie—5 rb.
- 22) Piotrowi Wierczorkowi—10 rb. 23) P. Piśniakowi—10 rb. 24) Janowi Michonowi 5 rb. 25) Stanisławowi Wawaszakowi—5 rubli 26) J. Zyzikowi—3 rb. 27) J. Skrzydłakowi—5 rb. 28) Fr. Wawaszakowi—5 rb. 29) Ant. Tyrkowi—5 rb. 30) Ant. Michonowi—3 rb. 31) Fr. Kościłkowi—10 rb. 32) Ant. Pawlikowi—3 rb. 33) J. Nowakowi 5 rb. 34) E. Nowakowi—10 rb. 35) Jarczykowi za całość płodów gospodarskich list C. T. R. i nagr. 1—20 rb. 36) J. Jarcie list pochwalny C. T. R. 37) St. Wilkowi list pochw. Częst. T. R. i 10 rb. 38) Ant. Gebusiowi list pochw. Częst. T. R. i 10 rb. 39) Ant. Szalowski list pochw. Częstoch. T. R. i 5 rb. 40) J. Karwali—list pochw. C. T. R. i 10 rb. 41) W. Stracyńskiemu—5 rb. 42) Rom. Godejskiemu—5 rb. 43) M. Stańcowi 0 rb.

(d. c. a.)

Koszyczki na „Dzień Kwiatka“
W zakładzie freblowskim Stan. Li-
gezówny przyjmują się zamówienia
na koszyczki gustowno na „Dzień
kwiatka“.

KRONIKA.

Narodzenie N. Maryi Panny.

Jasnogórski, a z nim i cały kościół
katolicki obchodzić będzie uroczystość
Narodzenia N. M. Panny, ustawioną
przez papieża Sergjusza I w 688 roku

Na uroczystości tej bawili na Ja-
snej Górze liczne nowe pątnice jak z
Bełchatowa w gub. Piotrk.—70 osób z
ks. L. Zaremby z Orszynowa z ks. Przed-
pełskim, z Łowickiego—500 osób, ze
Zrojewic, Niedożypilna i Podrębia w
gub. Piotrk.—350 osób z ks. U. Stan-
kowskim, z Gneczna w gub. Kal.—
185 osób, z Rojewic w gub. Piotrkow-
skiej—160 osób, z Siewierza w gub.
Piotrkowskiej—500 osób. Trzy kompa-
nie z zaboru austriackiego: z Mogiły—
50 osób, z Żywca—300 osób, i z Babic—
70 osób, z Chelma w gub. Lubelskiej,
100 osób z przew. M. Stepiem, z Po-
dlasza—200 osób z przew. Fr. Grzyb-
kiem, z Przysuchy w gub. Radom-
skiej—400 osób z przew. R. Polgawem,
z Stroszyna w gub. Kiel.—75 osób z
przew. Sebastianem Sągą, z Zagłosa
gub. Kiel.—75 osób z przew. J. Wi-

dera, z Sadziejewic w Kiel.—50 osób z
przew. A. Henrykiem, z Aleksandro-
wa w gub. Piotrk.—100 osób z przew.
Fr. Makowskim, z Sokolik w gub. Kiel.
—170 osób z przew. Wł. Godlewskim z
Ustjewa na Podlasie—366 osób z
przew. F. Mielanczkiem, i innej ogólniej
liczbie tysięcy.

Osobiste.

Bawi w Częstochowie redaktor
„Przewodnika Rolniczo-Przemysłowe-
go“ p. B. Filipowicz. Reprezentantem
„Kurjera Ilustrowanego“ na wystawie
jest p. Józef Bursztyn.

Zebrańce stolarzy.

Dziś w niedzielę 7 września o
godz. 8 po południu w lokalu Stowa-
rzyszenia Rzemieślniczo-Przemysłowe-
go przy Alei I nr. 9 odbędzie się mie-
sięczne zebranie czeladników stolar-
skich.

Zebrańce szewców.

Dziś w niedzielę, dnia 7 b. m. o
godz. 3 po poł. u p. Sowaty Aleja II
Nr. 41 odbędzie się zebranie gospod-
nie czeladzi szewckich.

Zebrańce pożycz.-oszczęd. w Błachowni.

Dziś w niedzielę 7 b. m. o godz. 8
po poł. w salce przy kościele parafjal-
nym w Błachowni odbędzie się pier-
wsze organizacyjne zebranie tamte-
szego Towarzystwa Pożyczkowo-Osz-
zczędnościowego, powstającego dzięki
inicjatywie proboszcza miejscowego
ks. Masłowskiego.

Koronacja w Sulisławicach.

Jutro, w poniedziałek 8 b. m. w
dniu uroczystości Narodzenia N. M.
Panny w Sulisławicach—
koronacja obrazu N. M. Panny. Uro-
czystość tę spodziewany jest przy-
jazd Ich Eksceleńcy biskupa kujaw-
sko-kaliskiego Zdzisława, Ryxa,
oraz biskupa kieleckiego A. Losiń-
skiego. Napływ wiernych olbrzymi.

Napad bandycki.

O godz. 9 wiecz. dwóch uzbro-
jonych bandytów wtargnęło do miesz-
kania Feliksa Korpaka, zamieszkałego
w Sosnowcu przy ul. Weneckiej №
81. Bandyci pod groźbą śmierci zażąda-
li od p. Korpaka 600 rb. Gdy otrzy-
mali odpowiedź, iż żądanej sumy u
siebie nie posiada, bandyci rozpoczęli
rewizję. Znalazionych 8 rubli i zegar-
ka opryszkowie nie zabrali, poczem
opuszcili mieszkanie i po drodze wstę-
pili do restauracji Ignacego Laprusa
na Argentynie, gdzie steroryzowali
właściciela i gości. Znalezione w bo-
cznej kieszeni właściciela rubli 100;
stały się łupem rabusiów, którzy za-
brali również z szuflady rb. 80.

CHRZEŚCJAŃSKI

pierszorządny w Częstochowie i okolice
ZARŁAD FOTOGRAFICZNY
WACŁAWA WESOŁOWSKIEGO
= Róg II-ej Alei i Teatralnej № 26. =
Przyjmuje zamówienia grup i t. d. poza ob-
rębem zakładu w fabrykach i majątkach.

Zamierzcie, domy fabr.
T. A. Zawiercie rząd III № 8
Dr. B. Bartkiewicz Choroby
chirurgiczne i dróg moczowych
(cewka, pęcherz, nerki). Co-
dziennie od 5—7 oprócz świąt
i sobót Cystoskopia, cewniko-
wanie — moczowodów we-
wtorki i piątki. 0703—

Wystawa Sztuk Pięknych

w Częstochowie, Teatralna N-r. 11,
otwarta codziennie od g. 11 do zmierzchu, w
sobotę niedzielę i święta do g. 8 wieczorem

Szkoła Rysunku i Malarstwa art. maj. Zaremskiego

w Częstochowie.
Przyjmuje zapisy osób obojga płci
bez różnicy wieku od g. 7—8 wiecz.
przy ul. Cerkiewnej 5.
Początek lekcji dnia 16 Września.

KAFLE i ROBOTY ZDUŃSKIE
L. NIEPRZECKI i S-ka
Teatralna № 34, Telefon № 321.
w CZĘSTOCHOWIE.

Dr. STAWNICKI

powrócił przyjmuje do 10 rano i od 4—6 po
południu. 2 Aleja 35 telef. 4-20.

Elektryczna fabryka wyrobów chemicznych i puzełk blaszanych z własną litografią

Pasty „GIMZOLIN“ przewyższająca swoją dobrocią pasty zagraniczne jako też i krojowe
Suszak woskowy, atramenty t. p. — Uwaga: tylko z marką „Wagon“ E. Glińskiego.

Hurtowa sprzedaż w Częstochowie, słow. spożywcze „OBROŃA“ w Łodzi
E. W. Gliński, Miłobądzka 34 w Piotrkowie w składzie skór P. Kaniza,
Katarzyny № 8. Skład główny w Warszawie ul. Radziwińska II, tel. 66-57.

Z poważaniem Edward Gliński.

Nowo-otworzone Pierwsze Biuro Ogłoszeń

A. Otrąbek

Przyjmuje ogłoszenia do wszystkich
pism i tygodników Królestwa, Rosji
i zagranicznych z ustępstwem od 1%
do 60% od cen redakcyjnych.
Ogłoszenia do pism urzędowych.
KIOSK z GAZETAMI
Aleja II, telefon 115.

Nauka muzyki
na fortepianie skrzypcach. Feliks Witeszc-
zak. Aleja II-ga. № 38. 064—5

Wszystkich „sięgarniach“ sprzedają się
dobre podręczniki Reussnera do bardzo
dużego i najjaśniejszego nauki języków Ob-
cych w Szkole i Domu bezpłat-
nie, bo bez nauczyła z obja-
śnieniem wymowy i kluczem pod t.

AMOUZEK

Polsko-Niemiecki kurs wstępny
(Elementarz) po kop. 5, 12, 24 i 40;
kurs I-szy kop. 8, 12, 24, 40 i 2.20.
Polsko-Francuski kurs I-szy k. 1.20; kurs
II-gi k. 3.20. — Polsko-Angielski kurs I-szy
k. 7, kurs II-gi k. 1.2. — Polsko-Ruski E-
lementarz po kop. 5, 12, 24, 40; — kurs I-
szy k. 1.40; — kurs II-gi kop. 1.50. Nakład autora
(Reussnera), Złota № 6, Warszawa, który
wysłał zeszyty AMOUZEK gratis, po o-
trzymaniu marki pocztowej za 7 kop.

Chrześcijańska
PRACOWNIA GORSETOW
„JANINY“
II-ga Aleja № 36 m 4.
— CENY UMIARKOWANE. —

TARTAK PAROWY
Edmunda Kławe
w Częstochowie Aleksandrowska Nr 18 Te-
l. 1000 nr. 2 Firma egzystuje od 1875 roku.
KUPIJE PORĘBY LEŚNE

Posładam na składzie belki krokwie stupy ry-
gle i łaty sosnowe i jodłowe, bale i deski,
stolarskie tokarskie i bucowiane, sosnowe,
świerkowe, dębowe jesionowe, bukowe, ja-
worowe, grabowe olszowe i brzoźowe. Pokia-
dy kolejowe, stęple kopalniane, materiały wy-
borowe susc e dwulitnie, wykonywam obsta-
lunki szybko i akuratnie.
Przyjmuje drzewo do żnięcia i ciebłowania
Ceny niskie.

SKŁAD FABRYCZNY
ŚWIEC KOŚCIELNYCH
Woskowych, Serynowych Maszynowych i Kolorowych
Kajalida, Kwiaty metalowe Woski, Cerezyń i parafiny
kupującym w większej ilości rabat.
Wszystkie wyroby szczerkarskie
MYDŁA, OLEJE, POKOST I FARBY,
A. Musiałowicz Aleja II Nr. 42
obok Cerkwi.

MASZYNY DO SZYCIA
KOMPANJI SINGER

MASZYNY
RĘCZNE

OD 25 R.

MASZYNY
NOŻNE

OD 40 R.

WYPŁATA RATAMI OD 1 RUB. TYG.

Potrzebna nauczycielka na wyjazd z wiadomością 4 klaso-
wym. Wiedomość 2 Aleja
42 w Musiałowicza. 1038—

Sklep spozyczc do sprze-
dania bardzo tanio ul.
Sw. Barbary 85. 1036—

Potrzebni fusarze na roboty zu-
rowe. Konstanyowska
1059—

Potrzebny lokajczyk piśmienny, wia-
domość w Adm. Gońca.
1055—

Elementarze Reussnera najlepsze, naj-
łatwiejsze do prędkiej nauki czytania,
pisania, rysunków, rachunków z obraz-
kami poglądowymi, objaśnieniem znacze-
nia. Elementarz Polski po 6—20 kop.
Polsko-Niemiecki, Rosyjsko-Niemiecki,
Polsko-Rosyjski, każdy po 12,—24,—40
kop. Nakład autora. Złota 6, Warszawa.

Rower 2 pokoje
okazanie do sprzedania
tanie. Mała N-r. 16 m. 6.

Potrzebni
chłopcy i dziewczęta
Spadek Nr. 5. 1163

Skład
fortepianów pianin i me-
bli, stoły, kredensy, krze-
sla, szafy, biorka komo-
dy lodownie pokojowe
półka podgrzana pole-
ca A. Gliński I Aleja 12
967—

Jeśli do
sprzedania z powodu
dwóch lat. esów sklep
spozyczc dobre pros-
parujący pod Janus Góra
Wiedomość 7 Kamienie
Nr. 10 a także jest mie-
szkanie do odstąpienia.
1024—

Buchalterji
ucop. Teatralna 2. m. 8.
1087—

Nauczycielka
francuskiego (Pat. Pet.
Okr. Nauk Certificat)
i Dyplome supérieur z
Paryża) poszukuje le-
kcji. Zgłoszenia piś-
miennie lub osobiście
od 7—8 g. w Szkoła
15 m. 15. Oficyna po-
przezna. 1040

Z powodu
trudnego prowadzenia
dwóch interesów sprze-
dam sklep spozyczc
dobrze prosperujący
Jasnogórska 24 przy
Teatralnej w Często-
chowie.

Maria Brzezińska
Freblania - ochroniarka,
Teatralna, 17 2 poprzec-
na ofierna. Racionalnie
wychowanie przedszkol-
ne. Zajęcia z dziećmi i
domach prywatnych poje-
dyńczo i w kompletach.
1020—

Kasjerki
posadę przyjmie mło-
da panna chreścija-
ska, może przedstawić
poważne referencje a
w razie potrzeby i ma-
terialną gwarancję.
Zgłoszenia piśmiennie
uprasza pozostawić w
administracji „Gońca“
Częstochowskiego“
pod literami „J. K.“
1025

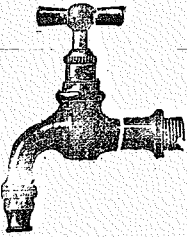
**Różne miesz-
kania**
w Aleji po 5—i-4
pokoje zaraz do
wynajęcia: Wiado-
mość w Administr.
„Gońca“. 00—

MEBLE
st. 17 krzesła szafy
łóżka kredensy lu-
stra lodownia biur-
podulka podrózne
łóżka żelazne pote-
go składowa Gliński-
go Aleja I Nr 12.

St. Jankowski,
Zbiór zadań ary-
tmetycznych, przez
Okręg Naukowy Warsza-
wki w składzie dow-
wtku w szkołach, dn. 3/18
marca 19. 0. 1008—

Najłatwiejsza
książka do nauki czy-
tania jest Elementarz
układony przez St. Jan-
kowskiego. Skład główny w
Warszawie, ul. Aleja Je-
rosolimaska 29. 1007—

W Oczwitek
zostawiono w f. dorózne
sątkować regony Pro-
sę odnieść ulica Cer-
kiewna Nr. 5 Neuberg
za wynagrodzeniem 10
rubli. 1033

PRACOWNIA ARMATUR
M. CIURZYŃSKIEGO
 ul. Warszawska № 113, — Telefon № 277
 w CZĘSTOCHOWIE.
 Wyrabia Krany—Wentyle—śluzki i pływalki
 do rezerwoarków i t. d. i takowy towar go-
 towy posiada na składzie.
 0614—50—3

Sk'ep Żelazny Współdzielczy p. f.
„RZEMIEŚLNIK”
 w Częstochowie, ul. Mikołajewska Nr. 1. Telefon Nr. 92.
 Poleca: Wagi—Wyzymaczki—Maszynki do mięsa patentowan-
 —Narzędzia dla rzemiosł, okucia, drut, gwoździe—śruby—nity—na-
 czynia kuchenne—kłódki hurtowo i detalicznie i t. p. 398

FIRMA EGZYSTUJE OD 1880 ROKU. 0385
FARBIARNIA I PRALNIA CHEMICZNA
A. HEININGERA

II-ga Aleja № 19, telefon № 5.
 Wykonuje farbowanie i pranie chemiczne po cenach przystępnych i
 punktualnie a mianowicie: Garderobę damską męską i dziecięcą, Dywa-
 ny, portjery, firanki, kapy, serwety, pluszowe, pokrycia z mebli i t. p.
SKLEPY w Łodzi ul. Mikołajewska Nr. 39 Tel. 29-35
 w Tomaszowie Piotrk ul. Kaliska Nr. 72
WŁASNE w Piotrkowie ul. Petersburska 14 Bykowska 21 tel. 266.

Sposobem piśmiennym (listownym)
 uczącej: Buchalterji, Matematyki, Korespondencji, kalli-
 grafji, języków i t. p.
KURSY HANDLOWE G. PYRKA.
 Warszawa, S-to Krzysa № 17. Programy gratis. 0380

erwszorządna Wyższa Szkoła Kroju i Szycia
M. Piaseckiej

MISTRZYNI CECHU WARSZAWSKIEGO I CZĘSTOCHOWSKIEGO
 Częstochowa, II-ga Aleja № 40.
 Szkoła wyda'e kończącym kurs świadectwo. Przy szkole pracownia sukien
 i ryci i kieszonków na żądanie formy papierowe kopjowane czyniące zadość
 najwyb'edniejszym wymaganiom. Program nauki wysyła się bezpłatnie.

Edward KINDERMAN

CZĘSTOCHOWA, ul. Teatralna № 26 dom własny
 Tel. № 522. Filija w Sownowcu ul. Targowa № 14.

POLECA: Łózka żelazne, łóeczka dziecinne, kolebki, wózki dziecinne
 m. i. r. druciane i sprężynowe i t. d. CENY NIZKIE ZA GOTÓW;
 KE i NA RATY, CENNIKI NA ŻĄDANIE GRATIS.

Pierwszy w Częstochowie Chrześcijański
HURTOWY SKŁAD

Towarów Galanteryjnych i Piśmiennych pod firmą

M. ZARUSKI i S-ka

Ulica Ogrodowa № 11:

Posiada na składzie w wielkim wyborze Koronki, Wstążki,
 Nici, Bieliznę wehową papierową i gumową, Krawaty, Szelki
 Portmonetki, Pończochy, Skarpetki, Chustki, Szale wełniane i
 jedwabne, oraz wszelkie materiały piśmienne.

H. SAKOWSKI

Magazyn i pracownia obuwia w Częstochowie II-ga Aleja № 27.
 Magazyn zaopatrzony w gotowe obuwie i kalosze. Fasony najświetsze od naj-
 wykwalifikowanych do najprostszyc.

Sprzedaz różnych skór hurtowo i detalicznie.

E. PERKOWSKI
CZĘSTOCHOWA

III Aleja № 48 — Telefon № 422.

Poleca wielki wybór broni, rewolwerów i pistole-
 tów automatyczn. z pierwszorędnych fabryk. Wszelkie
 nowości w przyborach myśliwskich po cenach najprzy-
 stępniejszych. Stałe na składzie gotowe naboje we
 wszystkich kalibrach. Nabite prochem myśliwskim i
 śrutem sosno-
 wickiem. za 100 sztuk cal. 20 16 12
 Rub. 3,75 4,00 4,25

z hartstrutem o .25 kop. drożej. Nabite prochem bezdy-
 mnym Sok ół, Walsrode lub Mullerite i Hartstrutem, w gilzach Uni-
 versal. Za 100 sztuk cal. 20 16 12
 Rub. 5,75 6,00 6,25
 w gilzach z oryginalnym kapiszonem Gewelot Rub. 6,25 6,50 6,75
Naboje Maszynowe Warszawa. Spółki Myśliwak. po cenie Warszawsk.
 Każdy z p.p. Myśliwych może być w zupełności zadowolony z nabytej w moim skła-
 dzie broni, gdyż takowa wydaje na dwa tygodnie do wypróbowania, w przeciagu te-
 go czasu broń o ile się nie podoba może być zwrócona bez żadnych kosztów
 strony kupującego.

Żelazka spirytusowe
i WYZYMACZKI

POLECA:

W. STAJEWSKI Aleja II-ga № 33.

HURTOWE SKŁADY Stowarz. Kupców Chrześcjan

pod firmą **„OBRONA”**

w Częstochowie, ul. Ogrodowa № 11.

Są najlepszym źródłem zapatrywania się w towary Kolonialno spożywcze.
Cena na wszystkie artykuły rynkowa, (najniższa).

Wyłączna sprzedaż cukru z trzech pierwszorędnych cukrowni
 Lublin, Milejów i Nielewów.

Jeżeli Państwo macie
 robactwo to winniście o
 tem pamiętać że:

Ala tylko w czerwonych trójkątach
 z metalowemi rureczkami.

Antoni Pozdrowiński

pedagog — kaligraf — rysownik, b. nau-
 czyciel i kierownik szkoły p. Wigurskiej.
 Teatralna 66 od 8—12.
 Specjalnie, sumiennie i tanio przygo-
 wiam do gimnazjum rządowego do klas
 wstępnej, I, II i III.

☞ Powtórne korepetycje wieczorem.

Nowo-Otworzony **CHRZEŚCIJAŃSKI**
MAGAZYN OBUWIA

ul. Teatralna Nr. 17.

Poleca: w dużym wyborze obuwie mę-
 skie, damskie i dziecinne oraz przynju-
 je obustanki i reperacje Ceny najprzy-
 stępniejsze. **A. BRYCET**

Wyższa Szkoła Kroju

pod osobistym kierunkiem mistrzycy
 cechu warszawskiego i laureatki pary-
 skiej akademji nagrodzonej złotym dyplomem
 medalem w akademji krajowej

H. GNIEWKOWSKIEJ
 Dojazd № 5 i piętro 600.

„ FOKOST ”

C. Ch. Szmida w Bydzo

oraz wszelkiego rodzaju

Farby i Gips

Poleca: Skład Materiałów
 Aptecznych i Farb u u

WACŁAWA ORŁA

w Częstochowie, III Aleja 46.

DO SPRZEDANIA

1) 30 7 1 4 włókowe majątki dochodowe do-
 my, ziemie i place przy bieżącej wodzie
 zdalne pod fabryki; składy apteczne browary,
 tartaki i t. p.

2) **ZAMIANA** Dochodowy dom na folwark

3) **POSZUKUJE** Agronoma rządzącego polowo-
 go i lokalsja majątku dużego do rozparcelo-
 wania bez banku.

4) Wspólników do przemysłowo-handlo-
 wych interesów

5) 300 robotników potrzeba zaraz do ko-
 palni, zarobek od 1 rb. do 1,50.

CZĘSTOCHOWSKIE KAUCJO-

NOWANE BIURO KOMISOWE

S. BZOWSKI i J. DRESZNER

II-ga Aleja № 33, telefon № 179.

ZEGARMISTRZ

Józef Pazderski

Poleca swe magazyny:
 Warszawa Bracka 9 Tel.
 192-80.

FILJA

Częstochowa II AL. 25 Tel. 434

Posiada na składzie duży wybór
 garów, zegarków pierwszoręd-
 nych fabryk. Budników od 1-45. Oraz
 roby jubilerskie jako dodatk

Firma egzystuje od 1898 r.

Potrzebny wiekazy obfiopte
 do Administracji „Gońca”

TOWARZYSTWO AKCYJNE HANDLOWO-PRZEMYSŁOWE

„L. J. BERKOWSKI”

WARSZAWA, ulica MAZOWIECKA № 11.

8 ODDZIAŁÓW

w Warszawie, Częstochowie, Łodzi, Dąbrowie Górniczej, Radomiu, Lublinie, Białymstoku i Moskwie.

Adres telegraficzny „ELIBOR”

KAPITAŁ ZAKŁADOWY 1,500,000 RUBLI.

Jeneralna reprezentacja i wyłączna sprzedaż na Królestwo Polskie:

STALI AMERYKAŃSKIEJ „Cresible Steel Co.” i PILNIKÓW „Czarny Djament” BARNETT Co.

ZELAZO — BELKI — BLACHY

Okucia budowlane z białego metalu „ELIBOR”

KOSY — LEMIESZE — ODKŁADNICE — ŁOPATY.

Wszelkie artykuły techniczne i budowlane

Pasy do transmisji

WĘGIEL — KOKS — CEMENT.

II-ga Aleja № 38.—Telefon № 497.

TEATR

URANJA

PROGRAM: od soboty 6 do poniedziałku 8 września r. b. (włącznie).

NAPIĘTNOWANY czyli **SKAZANIEC** J. G. № 313.

Bardzo ciekawy dramat w 4-ch częściach długości 1,500 metrów.

KRONIKA GAUMONT'A — (z natury)

Leon niema szczęścia w miłości (komedia)

NA SCENIE:

pod artystycz. kierunkiem **Al. Alisiewiczza**

WYBORY KAWAŁ

Wesoła operetka w 1 akcie opracował Henrycki Anons; od wtorku nad program występy Unierskiego artysty oraz malarza momentalisty p-na WILLI ANGEROS. P. Angeros przyniesie 600 rb. nagrody temu kto tak szybko (2 minuty) namaluje najtrudniejsze obrazy.

TEATR KINEMATOGRAF PARYSKI

II ALEJA 19. TELEF. 334.

PROGRAM: od soboty 6 do poniedziałku 8 Września 1918 roku (włącznie) TYGODNIK GAUMONT'A — ostatnie nowości — (z natury) WILLI i PARYŻANIE — bardzo komiczny — (w kolorach)

WALCZĄCE SERCA Dramat w 2-ch częściach.

Nad program: — WIDOKI ELRADON — (natura)

NA SCENIE: pod artystycznym kierunkiem Fr. Stróżewskiego.

PTASZNIK z TYROLU Operetka w 1-ym ak. Fr. Stróżewskiego.

ANONS: w Próbach „Przy akompaniamentie męża” Tragi-dramatyczno-farsowe sceny bez słów, (a la Sumarum). Grana z ogromnym powodzeniem w Paryżu w teatrze „Grand-Guiniol” skopjanowa przez znaną autorkę A. SOKOLICZ.

TEATR „ODEON” KRZEMIŃSKIEGO

PROGRAM: od soboty 6 do wtorku 9 Września 1918 roku (włącznie).

Jakie życie-taka śmierć albo **OJCIEC KATEM**

Dramat w 2-ch częściach. **Dziennik PATHE № 230-a** — Przegląd chwili bieżącej —

W blasku kinkietów Dramat z życia **WOJSKO JASIA** Fantastyczno-komiczny

Zerwane małżeństwo (komedia) **Uroczystości Jasnogórskie** 31 Sierpnia. (Zdjęcia własne)

Na scenie: **WYPRZEDAŻ HAREMU** Operetka wschodnia **WALENTYNOW**

Dr. Ludwik Z...

WARSZAWA, ul. Bracka № 22. Telefon № 53-62.

Wyłączna sprzedaż i fabrykacja ulepszonych ogrzewaczy do pieców „**WULKAN**” usuwają wilgoć.

Oszczędność na opale 50% — Oszczędność na opale 50%

Wyłączna sprzedaż materiału do krycia dachów i do izolacji

„RUBEROID”

Długoletnia trwałość bez wszelkiej konserwacji gw... Wyłączna sprzedaż i jeneralna reprezentacja **ORYGINALNYCH ŁĄCZNIKÓW KUTO-LANYCH** do rur marki **F. B. i P. A.** z kołnierzem (randem) i bez kołnierza (bez randu).

Wyłączna sprzedaż oryginalnego materiału do lutowania „**TINOL**”

Prospekt i cennik na żądanie

ZATWIERDZONE PRZEZ MINISTERJUM PRZEMYSŁU I HANDLU

KURSY HANDLOWE

W. NASSALSKIEGO w Częstochowie.

połeczne, wieczne dla obojga płci. Przedmioty wyklacze: buchalteria, arytmetyka handlowa korespondencja, prawo handlowe, ekonomia polityczna geografia handlowa korespondencja, francuska i niemiecka, kaligrafia stenografia i nanka pisanie na maszynie. Wzrosty rozp... się dnia 4 Września 1918 r.

Zapisy przyjmuje i kancelaria kancelaryj ulica Teatralna Nr. 14 W dni powszednie od... do 7 1/2, w niedziele i święta od 4 do 5 po południu.

Na żądanie kancelarya kursów wysyła program.

Sprzedam

plac z ogrodem 3-morgowym. Wiadomość: Szmigiński ul. Aleksandrowska 22.

Uczeń

7-mej klasy Gimnazjum p. Bagieńskiego poszukuje korepetycji. Wiadomość: 3 Aleja 49 u p. Sebastianowicz. 1001—

po 35 kop.

domowe obiady świeże zdrowe, zupa 2 miera jaryna herbata. Teatral na 19 m. 6 równoleż stan cja dla uczniów ze wszelkimi wydatkami. Cena umiarkowana. 1028—

Kefir

Dostarcza do mieszkań Apteka A. Włodzkiego pod Jasną Górą Zamówienia przyjmuje się telefonicznie Nr. 3-14 0657—

Zecer

zdolny pracownicy i energiczny potrzebny zarząd Ołarzy: dla „Drukarnia w Administracji „Gośca” 0446

FILJA WARSZAWSKIEGO ZAKŁADU CZYSZCZENIA

A. Elżanowskiego

ul. Teatralna 38 31. Przyjmuje czyszczenie szyb, sposobem ulepszonym, sprzątanie mieszkań, froterowanie posadzek, po cenach nader umiarkowanych. Gwarancja zapewniona. 0446

SZKOŁA PRYWATNA F. Gorczykowskiego

Częstochowa, ul. Dojazd N-r. 19. Przygotowuje do szkół średnich i udziela korepetycji.

Lokale

na fabryki i składy różnej wielkości św. Stanisława 7 do wynajęcia. 1055

Mebłe

kręte pluszem tremo i inne drobniaki sprzed. 2 Aleja 31 m. 10. 1058—

Do sprzedania

jedna wisząca lampka i samowar wiadomość u Pugaczewicza w kancelarii Zandarmów 600

Kupię

mleko od 100 do 200 garnoj dziennie. Oferty pod lit. K. M. w Adm. Gońca. 1047—

Pokój

frontowy może być umeblowany zaraz do wynajęcia. Wiadomość i Aleja 10 Brądon. 1054—

Lokomobile

różnych wielkości malonowane polica i a a Plekowskiej Aleja 27. 1053

Fabryczkę

medalików i krzyżyków sprzedam z powodzeniem Wielka 30. 1053

Bom

3 mieszkań na Zawodzie ul. Kiedrzyńska obok Farbari sprzedam tanio. Franciszek Malozys. 1045

Mleczarnie

sprzedam jedną przy Jasnej Górze przyjmij wspólnika lub spółniczkę ulica św. Barbary N-r. 1. 1042—

Pozębne

panny do pracowni sukien. Teofil Blask 2-ga Aleja 43. Tamże potrzebna starsza panna. 1100—

Profesor

rojanin gimnazjum Kościńskiego udziela lekcji specjalności matematyka i rosyjski. Teatralna 31. 1051—

Do sprzedania

sklep seryjowy i dom do wydzierżawienia z obszernym podwórkiem. Wiadomość w Adm. Gońca. 1022—

Uczeń

7-mej klasy Gimnazjum p. Bagieńskiego poszukuje korepetycji. Wiadomość 3-dia 49 u p. Sebastianowicz. 1018—

Małżeństwo

besdzietne mają lokaj piemienny żona kucharka znajdują dobre miejsce. Wiadomość w Adm. Gońca. 1053—

Zginął

paszport wydany przez gminę Wielkomłynny powiat Noworodoms. Na imię Heleny Frymans. 1052—

Obiady

prywatne higieniczne przyrządzane ceny różne Cerkiewna 11 m. 5 tamże pokój do wynajęcia. 1045

Pierwszorzędny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

Częstochowa Aleja 3-cia dom własny. Egzystuje od roku 1887. Telefon 2-50.

KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI

WYKONYWA RZEZBY POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE I KOŚCIELNE

Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych oraz wszelkich wyrobów z cementu. CENY NAPRZYSTĘPNIEJSZE

ZAWIADOMIENIE

MAGAZYN BŁAWATNY p. f. **J. Cholewicki & J. Janowski**

zaszczyc podać do wiadomości Sz. Klijehteli że z dn. 1-go Września r. b. otworzył w tymże lokalu w Aleji II-giej № 23, (telefon 349)

Dział Materjałów Mezkich

Oprócz tego wszystkie działy jako to: białych towarów, kostjumów damskich, jedwabi, barchanów i t. p. zostały na sezon bieżący obficie zaopatrzone. — CENY NIZKE: Magazyn otwarty od 8 r do 8 wiecz. w niedzielę i święta od 2 po poł. do 5 po poł.

Zakład freblowski — Kursy dla Freblanek
STANISŁAW LIGĘZOWNY

w Częstochowie, Teatralna 26.

Zapisy dzieci oraz panien codziennie od godz. 10 rano do 5 pp.
Rozpoczęcie zajęć 2 września 1913 r.

KRAWIEC

Chrześcijańska pracownia

Najlepiej najtaniej wykonywa
PIERWSZORZĘDNY
ZAKŁAD KRAWIECKI

Wincentego MARKSA

ul. Ogrodowa № 26.

vis à vis Nowego kościoła św. Rodziny

KSIĘGARNIA

i skład materiałów piśmiennych

Wl. Malczewskiej i S-ki

II-ga Aleja Nr. 39, Telefon Nr. 4-66

Poleca: na rok szkolny podręczniki do wszystkich szkół prywatnych i rządowych Globusy, kajety, i materiały piśmienne, w wielkim wyborze.

Czytelna nowośći w języku polskim.

Poważna instytucja

finansowa poszukuje osoby mającej szeroko rozgałęzione stosunki w sferach handlowo-przemysłowych w Częstochowie i okolicach, za wynagrodzeniem prowizyjnym i stałym miesięcznym. Oferty z podaniem curriculum vitae i poważnymi referencjami przysyła Administracja „Gońca Częstochowskiego” pod literami K. D. 0695 —

NAGRODA.

W dniu 31 Sierpnia na dworcu Drogi Wiedeńskiej w Częstochowie zginał portfel w którym znajdowało się 83 rb. gotówką i różne do wody: Rachunki Redakcji „Naród” Gazety Świątecznej, Kurjera Ilustrowanego, Gońca Częstochowskiego, Dyplom Cechowy z Kola, Książka Rzemieślnicza Cechu, Rachunki fabryk Cukru kontrakt na zielone kosze, Duplekat frachu kolejowego do Stacji Augustów Suwałskiej Guberni. Łaskawy znalazca raczy po za trzymaniu sobie gotówki zwrócić dowody do Administr. Gońca Częstochowskiego. Otrzyma jeszcze nagrody 15 rub. 0701 —

Firma w Częstochowie ul. Żelazna № 7 Telefonu 578. **BETON**

Poleca: się z robotami i wyrobami betonowymi i żelazo-betonowymi jako to: chodniki burty chodnikowe kregi studzienne, rury kanalizacyjne i t. p. **Po cenach przystępnych.**

ANTONI BRZEZIŃSKI

NAUCZYCIEL

Teatralna Nr. 17, II-ga oficyna poprzeczna
Lekcje Korepetycje. Przygotawianie do egzaminów i na różne świadectwa.
Solidna pomoc wszechstronna. 948

Na nieużytkach,

piaskach, pagórkach i t. d., słowem, na ziemi nie dającej żadnego pożytku, hodując, wiklinę koszykarską, a będąciece mieli niezły dochód. Wszelkich rad udziela (po otrzymaniu znaczka pocztowego za 7 kop. na odpowiedź)
STANISŁAW JAGUŚIŃSKI
majster cechowy w Raszewie poczta Kutno gubernji Warszawskiej. 0700-0

2 klasowa pensja żeńska

z kl. przygotowawczą

Emilji Jurkowskiej

II-ga Aleja 42.

Zapis codz. od 2 do 4. Początek lekcji 6 Września.

POTRZEBNI

chłopcy i dziewczęta do

roznoszenia prenumeraty

„GOŃCA” po mieście.

Wiadomość w Administracji

„GOŃCA” II-ga Aleja 38.

ZAKŁAD

Instrumentów

Muzycznych

S. MALKO

w Częstochowie

ulica Dojazd № 11

wprost st. D.Z. W.W.

Potrzebuję

300 wagonów kartofli.

Reflektanci zeńca nad-

syłać pod adresem B. Sko-

rupka w Sosnowcu. Staro-

sosnowiecka 14 ileś w

wagonach, cena koros

franko stacja wysyłaj

cego i jaki gatunek.

1017-

Magiel

do sprzedania. Ul. Stra-

domska pod № 24 przy

fabryce Palcery i Sza-

gaciarni z powodu wyja-

zdu. 1016-

Potrzebny

stróż domu Szkolna № 6.

1012-

5 pokoi

z wygodami szasz do wy-

najęcia. Jasnogórska №

24-A. 1011-

Sklep

z mieszkaniem lub bez

pokoj z kuchnią i poko-

je pojedynczo. Krakow-

ska Nr. 62 rog. Malej.

997-

Zaraz

do wynajęcia doży fron-

towy pokój z oddzielnym

wejściem, elektrycznością

i wygodami. Teatralna 24

stróż wstaje. 985-

Skład

fortepianów pianin i me-

bli. stoly, kredensy, krzes-

ła, szafy, biórka, komody,

lodownie pokojowe, pódki

ka podgocne poleca A.

Gliniński 1 Aleja 12. (967

Piac

szprzegan za połowę ceny

6300 łokci. 200 łokci od

Foksalu Herboka Kiel.

Wiadomość Ogrodowa 32

m. 8 959

S. LAURMAN

w CZĘSTOCHOWIE.

ul. Teatralna 7A obok fabryki „WULKAN”

ZAKŁAD WYROBÓW ŚLUSARSKICH

OKUCIA DRZWI I OKIEN

BALUSTRADY, BALKONY, OKNA, DRZWI i SCHODY

ŻELAZNE, DRZWICZKI HERMETYCZNE i WSZELKIE

ZELAZTWO do PIECÓW i KUCHEN.

ORAZ ZALUZZE. — — TELEFON № 1-52.

KUPOJCIE „GOŃCIE CZĘSTOCHOWSKI”

DENTYSTA

Roman FILIPOWICZ

CHRZESCIJANIN

II-ga Aleja № 24 Telefon № 482.

Przyjmuje od 9-1 i od 3-7 po poł.

A. DĘBICKI

Geometra przysięgły

Teatralna 28 m. 14 parter telef. 602

Wykonuje wszelkie roboty Mier-

otcze

Jedyny w Częstochowie

LEKARZ DENTYSTA

chrześcijanin

STEFAN BARYLSKI

Aleja II № 43 (Odeon) tel. 811.

Leczenie. Zęby sztuczne. Wyjmowanie

bez bólu Przyjmuje 9-1 i 3-8 p. p.

Najtaniej

Pamiętka poświęcenia

Stacy

MĘKI PANSKIEJ

na Jasnej Górze.

Do nabycia w Drukarni

F. D. WILKOSZEWSKIEGO

w Częstochowie,

— II-ga Aleja № 38. —

Dr. Z. Bem

Przyjmuje chorych jak dawniej od 8-9

rano i od 3-5 p. p.

Choroby wewnętrzne weneryczne i dzieci

Aleja III-cia № 53; telefon 579.

DLA CAŁUSA

jest stworzona delikatna, czysta twarz o rumianym, młodocianym świątym wyglądzie, białej, jak jedwab miękkiej skórze i oklepijącej pigmnej cerze bez piegów i skórnych nieczystości, używając system tylko prawdziwe

MYDŁO Z MLEKA LILIOWEGO „KONIK”

wyrobu Bergmann & Ska, Radebeul-Drezno.

Dotychczas waziednie po 50 kop. za sztukę.

Zgładz tylko w czarnym opakowaniu.

Wykonywa skład na Państwo Rosyjskie:

Głowno chemicznych preparatów, St. Petersburg, Malaja Koninszennaja 10

Sprzedam piwiarznię z powodu ob- jęcia drugiego interesu ul. Mała Nr 1 955-	Oprawa obrazów tania, poleca księgarzka, M. Lipstkiej.	Potrzebna dostawa mleka od 20-30 litrów dziennie Apteka pod Jasną Górą. 0694	Do wynajęcia pokój frontowy z mebla- mi lub bez. Jasnogórska 22. 1031-
Przyjmę uczaiów na stanoje oraz stolowników. Dojazd 17 m 4. 1030-	Wyżłico młoda czystej krwi do sprzedania z domową trz- sog. Wiadomość st. Ol- 1-27-	Sprzedam roznowioną Amerykańską papugę (Ara) z klatką Jasna 41 m. 9. 5-6 (1028)	Potrzebno uzenanie do pracowal skutien „Janiny” Szkol- na 8. 10 05-

WYSTAWA ROLNICZA W CZĘSTOCHOWIE

Ostatnie modele orkiestrjonów elektrycznych i ciężarowych w pawilonie, w prost wejścia głównego.

DOM HANDLOWY ZDZISŁAW RYLSKI w CZĘSTOCHOWIE ALEJA II № 20- TELEFON 93

Biuro Techniczno-Handlowe

B. Wiśniewski i S-ka

II-ga Aleja № 32, Telefon № 385.

Poleca ze składu po cenach fabrycznych:

Wężę gumowe petersb fabryki „Treugolnik”

Wężę parciane, wężę metalowe, Pompy.

Panie dyżurujące w „Dniu Kwiatka” 8 Września 1913 r.

na schronienie dla paralityków pod wezwaniem św. Antoniego.
GODZINY DYŻURÓW.

№ okręgów	OKRĘGI	Nazwisko opiekuna	od godz. 8 do 11 rano	od godz. 11 do 2 po poł.	od godz. 2 do 5 po poł.	od godz. 5 do 8 wiecz.	Punkt zborny
1	Nowy Park ul. Siedem Kamienic Plac Jasnogórski ul. św. Barbary		Stanisława Kanusówna Marya Białojańska Zofja Karoń	Mieczysława Kłosowicz Marya Niemierko Felicja Kowleszka Marya Arasiewicz	Marya Runiszewiczowa Irena Drabik Wanda Kłosowicz Walerya Felkowska	Marya Bańska Marya Niwińska Marya Ledwoń Jadwiga Ludzińska	Apteka W. P. Włoszńskiego
2.	Stary Park ul. Celna i Wieluńska	Jarosż	Eleonora Antczak Leokadja Pyszkowska Stefanja Śmiecińska	Helena Grabowska Bronisława Sawicka Franciszka Oczko	Sylwina Urbanowska Walerya Krawczyk Gabryela Bandura	Zofja Janicka Pelagja Heldwyń	Apteka W. P. Lesin- kiego
3.	III Aleja od Parku do Magi- stratu i ul. Szkolna		Zofja Ząbkowska Apolonja Gordon Marya Miszczenko	Regina Przygodzka Władysława Michalska Anna Waśkowska Irena Szczytkowska Leokadja Jabłońska ul. Szkol. Marja Karwat	Helena Budziszewska Władysława Kalicka Helena Markowska	Urszula Marcinkowska Kazimiera Nogoleka	Apteka W. P. Kozan- kiewicz
4.	II Aleja od Magistratu do Teatralnej i ul. Cer- kiewna	E. Gładych	Jadwiga Sikorska Marya Reterska Urszula Maćkowska Marja Jabłońska	Marja Pietrasiewiczowa Irena Nurczyńska Marja Pawłowska Marja Bańska	Janina Kozłarska Józefa Krawczyk Stanisława Markowska	Helena Zmuda Barbara Freytag Emilja Fiszer	
5.	II Aleja od Teatralnej do mostu kolejowego i Teatralna do Jas- nogórskiej		Janina Szefflerówna Aniela Godlewska Helena Troczyńska Apolonja Pszczółkowska	Emilja Fiszer Józefa Szuryń Stanisława Otolińska Janina Siwczynska	Julja Juug Helena Florczyk Elżbieta Detkier Weronika Jung	Marya Jurek Natalja Kryk Kazimiera Lesikówna	Biurowo Komitetu
6.	ul. Teatralna i Stradomska	H. Godlewski	Zofja Kostrzemska Eugenja Mirosławska	Zofja Straubówna Emilja Netzel Felicja Fellingier	Emilja Fiszer Eleonora Antczak Helena Dąbrowska	Marya Skorupska	
7.	Dojazd Mikołajewska i Og- rodowa od Mikoł. do Rynku.	Grochow- ski	Jadwiga Ludzińska Zofja Wróblewska Kazimiera Trojanowska Marya Brzozowska	Natalja Matuszewska Maryanna Walaszczuk Jadwiga Wasilewska	Felicja Bogucka Marya Jacobsoń Irena Małeczka	Dąbrowska Regina Aleksandra Krajewska Stefanja Antoniak	Apteka W. P. Jerzmanowskiego
8.	I Aleja od mostu do now. Rynku i Aleksan- drowska	F. Maruszew- ski	Adela Przytkowska Władysława Kaniewska Marya Muc.	Bolesława Krzymowska Janina Oczko Wanda Opyc	Marja Dąbrowska Lucyna Sosnowska Marya Królikowska	Marya Bańska Józefa Tazbir	
9.	Nowy i Stary Rynek	L. Piotrowski	Marja Dziubek Marya Gańska Marya Langierowicz	Marya Robak Stanisława Kałsut	Alina Urbanowska Władysława Mielczarska Felicja Kozicka	Bronisław Klimas Marya Anioł Eleonora Antczak	
10.	Ogrodowa od Ryn- ku do Warszaw- skiej i Warszawska	E. Bajkowski	Eugenja Głowacka Stanisława Jach Marya Jurek	Pelagja Wiśniewska Kazimiera Fidzińska Sabina Niwińska	Zebina Urbanowska Marya Kozłowska Zofja Muranek	Helena Grabowska Stanisława Biner Władysława Łacina	Apteka W. P. Rompałskiego
11.	ul. Krakowska i Og- rodowa od Mikołaj- ewskiej do przejaz- du koł.	E. Komaniw- ski	Zofja Mieszewska Władysława Woźnicka Marya Ledwoń	Marja Urzędowska Aniela Matuszczak Lucyna Prokop	Janina Pyraleka Stanisława Adryanowicz Pelagja Wiśniewska	Helena Bleszyńska Aniela Gawroń Janina Urzędowska	Apteka W. P. Besty- dzńskiego. Krak.

Komitet uprzejmie prosi Panie o zapisywanie się jeszcze dzisiaj w Biurze Komitetu (sklep W. Porosa), dla uzupełnienia posterunków. Biuro otwarte będzie od godz. 4 do 7 wieczorem. Panów opiekunów komitet prosi o zaopatrzenie się w miarę możliwości dzisiaj w karty legitymacyjne i woreczki oraz kwiaty na pierwszą zmianę—jak również o przybycie w dniu kwiatka na punkty zborne nie później jak o godz. 3¹/₂ rano.